

Stockholms-Gillet

Gille-Tidender Årgång 20 Nummer 2 2015

Stockholms-Gillet Vårgille 2015 samt årsmöte

äger rum onsdagen den 27 maj kl. 17.30
på Långholmens Wårdshus

Vi hoppas naturligtvis på fint väder. Baren öppnar redan 17.00. Den som så önskar kan för en extra slant inleda kvällen med en drink – kanske ett glas bubbel – och flanera runt det gamla fängelset. Medan bubblorna sakta stiger mot ytan och försvinner kan man ägna en tanke åt alla de öden, som utspelats där. Eller så kan man ta en öl och salutera den bryggare – en sann entreprenör i livsmedelsbranschen – som en gång lät bygga det praktfulla hus som senare deklarerades till fängelse.

Årsmötet äger rum i Wårdshuset på Alstaviksvägen 17 med start 17.30. Handlingarna – dagordningen, styrelsens verksamhetsberättelse samt den ekonomiska rapporten – kan läsas på Gillets hemsida. De kommer också att finnas tillgängliga för läsning på plats.

Efter årsmötet blir det middag. Då serveras Wårdshusets Långholmsmeny: carpaccio på hälleflundra med parmesan och ruccola samt ungtupp på två sätt med mandelpotatis och dragon- och vermouthsås. Lättöl eller mineralvatten ingår i priset, 425 kronor. Andra drycker inklusive kaffe kan köpas därutöver.

Anmälan till vårgillet sker genom att sätta in avgiften på Stockholms-Gillet pluskonto

Långholmens Wårdshus.

1381-3, så att den är Gillet tillhanda senast den 15 maj. Ange avsändare, tel.nr och ev. specialkost. Först till kvarn gäller. För att endast närvara vid årsmötet krävs ingen avgift, men meddela gärna kansliet. Intendenten Urban Schwalbe nås på 0708-101 965 och munskenen Katarina Leijonhufvud på 0708-401 602.

Hur kommer man till Långholmen?

Tidigare gäster fick i allmänhet skjuts, men nuförtiden får man tänka själv. Buss 40 eller 66 går mot Reimersholme, hållplats Bergsundsstrand, buss nr 4 stannar på Långholmsgatan och T-banan vid Hornstull. Sista biten blir till fots, ned mot Långholmen, över Långholmsbron och följ Alstaviksvägen rakt fram.

Kvällens föredrag handlar om Slussen: ligger planeringen fast?

Kvällens anförande kommer att hållas av gillebrodern, nationalekonomen, fil dr Richard Murray. Han har många strängar på sin lyra, och den kanske allra starkast ljudande är hans intresse för och omsorg om Stockholm och dess utveckling. En gång i tiden var Richard en av initiativtagarna till Stockholmspartiet. På senare år har han varit ordförande i Nationalstadsparken, ett ämne

som han också skrev om i Stockholms Gillet jubileumbok, som kom i fjol. Nu skall han presentera ett ämne, som många stockholmare säkert grubblar på: hur skall det gå med Slussen? Skall alliansens förslag (hur det nu var, igen?)

Richard Murray.

Slussen.

genomföras, vad har den så kallade expertgruppen egentligen sagt och var det sista ordet? Kommer det nya styret i Stadshuset att riva upp fattade beslut, vända skutan till ny kurs och satsa nya skattepengar i ny planering? Och var klämmer egentligen skon: ekonomin, skönhetsvärdena, funktionaliteten eller intressesättningar av olika slag? Richard har, om inte svaren, så i alla fall ett grepp om läget.

Alstavik: malmgård, fängelse, världshus

Jochum Ahlstedt hette en bryggarmästare i Stockholm under stormaktstiden. Han härstammade från Lübeck, där han föddes 1611, och kom till Stockholm på 1630-talet. Han blev mycket framgångsrik, valdes till bryggarnas älderman vid flera tillfällen och utnämndes till kunglig hovbryggare. Ahlstedt ägnade sig också åt fiske, hade tidvis monopol på laxfisket i Norrström och inrättade fiskodling i Pålsundet. Bryggeriet låg inne på Stadsholmen, men mälteriet på Långholmen.

Ahlstedt framgångar som företagare och sociala avancemang måste få konkret uttryck i ett eget, nybyggt hus. Han kunde inte riktigt konkurrera om det allt mindre utrymmet i de centrala delarna av den växande huvudstaden, men 1647 fick han köpa en tomt på centrala Långholmen och började bygga. 1670 stod ett magnifikt hus färdigt för honom, med elegant stentrappa och praktfulla rosenrabatter: Alstavik.

Ahlstedt hann bara med tio år i huset innan han dog. Då ärvdes Alstavik av en svärson. Sedan gick det utför. 1724 övertogs egendomen av staten. Nu blev det fängelse, först för kvinnor fram till 1825 och spinnhuset byggdes till. Därefter

utgjorde den gamla malmgården en del av det centrala fängelset som byggdes på Långholmen och som var i bruk fram till början av 1970-talet. När fängelset utvecklades revs vissa byggader medan andra bevarades

och restaurerades, däribland det gamla Alstavik. Där inrättades under 1980-talet Långholmens världshus.

Alstavik.

Våra Gillen är populära och ibland övertäcknade

Utmaningen för munsjukan är att hitta tillräckligt stora lokaler för Gillena. Det brukar oftast lösa sig, men ibland måste deltagarantalet begränsas. Då är det ”först till kvarn” som gäller. Häng därför på låset! Den som betalat för ett gille men inte kan beredas plats får naturligtvis tillbaka avgiften. Vi vill också påminna om att endast medlemmar i Gillet deltar i Gillena om inte annat särskilt anges.

Stortorget's julmarknad är basen för Gillets verksamhet

Tänk att det är ett nytt 100-årsjubileum i år! Förra året firade Stockholms-Gillet 100 år, och i år är det 100 år sedan julmarknaden kom i vår regi. På vår hemsida finns en historik över dess utveckling från Gustav Vasas tid och fram till våra dagar. Du kan också se en artikel om julmarknaden i vår jubileumsskrift.

Julmarknaden har genomgått många öden under seklernas gång. Kring sekelskiftet 1900 var marknaden stängd under några år innan Gillet tog vid. Försök har tidigare gjorts även med en sommarmarknad. Men arbetet med att upprätta och avveckla bodarna är kostsamt och arbetskrävande, varför det inte är realistiskt att använda bodarna annan tid. Inför kommande säsong håller en yrkesskola på med att göra nya bodar som ersättning för de mest slitna.

Vi fullföljer traditionerna från Gustav Vasas dagar genom att främst marknadsföra svenska hantverksprodukter och delikatesser. Det är fascinerande att så många bodhyresgäster varit med så länge, i vissa fall i generationer! Gilbert Helmersson i bod nr 4 med tomtarna är uppe i hela 35 år. Stämningen är mycket god bland

deltagarna, vilket tar sig uttryck i ömsesidig hjälpsamhet och kamratlighet under marknadens gång. Det är inte fråga om inbördes konkurrens, eftersom utbudet är så varierat. Man kan faktiskt tala om en "måstadsanda" på Stortorget! Nyttillkomna betonar just denna speciella anda.

Bland kunder har marknaden ett mycket gott rykte och är "på kartan" för såväl Stockholmare som tillresta. På hemsidan kan man ta del av positiva omdömen. Vi nådde under marknadsdagarna över 1000 unika besökare på hemsidan! Som framgår av årsredovisningen är omsättningen ca en miljon kronor. Överskottet finansierar stipendieverksamheten.

Medlemmarna får gärna hjälpa till med etableringen och avetableringen av marknaden! Det är inte fysiskt krävande men man måste vara varmt klädd. Man tror det inte är sant, men de japanska turisterna kommer i grupper till Stortorget redan från kl 0700 på morgonen. Då behövs det några som hjälper till med att bl.a. hålla undan dem när gaffeltrucken och lastbilarna ska få utrymme att arbeta på det trånga torget!

Medlemsläget är fortsatt stabilt med ca 500 medlemmar

Vid rådmötet i april 2015 invaldes *Göran Dyhlén, Eva Gustafsson, Lena Hagman* och *Bengt Hellström*. Gillet hälsar alla er nya varmt välkomna och hoppas att ni också ska trivas i vår krets! Har du någon lämplig kandidat, född i Stockholm, som du och en medfadder vill föreslå, kontakta då intendenten! Inval sker vid rådsmötena i januari, april och september.

En god ekonomi

Stockholms-Gillet's verksamhet 2014 genererade ett överskott på 316 729 kronor vilket överförs i ny räkning. Aktiviteterna i samband med vårt jubileum finansierades till stor del med externa bidrag.

Under året har stipendier på 100.000 kronor delats ut. Dessa har i år bokförts direkt i balansräkningen och påverkar inte resultatet, vilket varit fallet under tidigare år. 100.000 kronor har avsatts för inköp av nya bodar. Årsredovisningen i sin helhet finns att se på Stockholms-Gillet's hemsida www.stockholmsegillet.se.

Kontakt

Meddela gärna kansliet din epostadress och mobiltelefon: det underlättar om vi behöver ta kontakt. Gillet nås via epost stockholmsegillet@telia.com eller telefon 08-411 26 48. Gillet's hemsida, www.stortorgetsjulmarknad.com, håller vi löpande aktuell med information till våra medlemmar och om julmarknaden. Du når den också på adressen www.stockholmsegillet.se.

Åldermannen: Vårtid är vår tid!

Tänk så härligt det är att ha passerat vårdag-jämningen. Dagen är nu längre än natten. Det är ljus när man stiger upp och middagen kan intas i dagsljus. Vårvädret är nyckfullt; ibland blir himlen mörk och marken täcks för en kort stund av snö eller hagel. Men så kommer solen och värmen åter. Snödroppar, vintergäck och krokus har blommat över, scilla färgar i skrivande stund den gulbruna gräsmattan blå. Strax kommer blåsippor, vitsippor, tulpaner, påskliljor och narcisser. Och fåglarna kvittrar vårpilska och bygger sina bon. Visst är det härligt att nu flanera i Stockholms parker och omgivningar!

Men över Stockholm svävar också orosmoln. Ett sådant är planerna på Nobel Center på Blasieholmen. Förslaget skulle kunna kallas ”Heikenstens hybris”, tycker jag. Den som vill engagera sig i frågan kan vända sig till Nätverket Bevara Blasieholmen, www.bevarablasieholmen.se.

Ett annat orosmoln är planerna för Slussen. När detta skrivs vet vi inte hur den nya majoriteten i Stadshuset ser på frågan- I massmedia fortgår diskussionerna och ännu torde inte sista ordet inte vara sagt. Även om det är bråttom att vidta åtgärder, tycker jag att kritikerna har fört fram många tänkvärda argument mot det nuvarande förslaget. På vårgillet kommer Gillebrodern Richard Mur-

ray att ge sin syn på det nya läget. Kom och bli uppdaterad! Vid vårgillet har vi dessutom årsmöte: det är Din chans att göra Din röst hörd om Rådets arbete.

Slutligen vill jag peka på ett tredje orosmoln: det ökande tiggeriet på gator och torg. Man kan självfallet ha olika uppfattning om företeelsen och om hur man ska komma tillrätta med den. Men inte är det en trevlig syn i gatubilden. Förr fanns det på många ställen skyltar med texten: Bettleri förbjudet! Tig-garna, flertalet vuxna romer från EU-landet Rumänien, tvingas förnedra sig och be om allmosor. Oavsett om det finns någon organisation bakom företeelsen eller inte, och även om förhållandena för romer är dåliga i deras hemland, borde Sverige – stat och kommun – enligt min mening vidta betydligt mera kraftfulla åtgärder för de skall kunna återvända hem. Utmaningen för Sverige är i första hand att ta hand om de flyktingar som har rätt till asyl eller skydd här.

*Richard Ljungqvist
Ålderman*

Nya stipendier blir det!

Stipendienämnden utdelar årligen stipendier för att främja, stödja eller belöna forskning som söker klarlägga förhållanden med anknytning till Stockholms bebyggelse och kulturella utveckling. Även i år är den totala stipendiesumman 100 000 kr och ansökningsstiden går ut den 25 maj. Annonsering har skett i SvD och DN den

11 april. I början av september utses 2015 års stipendiater. Utdelandet av stipendierna sker vid Höstgillet den 28 oktober 2015 (pricka gärna in den kvällen!). Nämnden består av Hans De Geer (ordförande), Johan Tamm (vice ordförande), Urban Schwalbe (sekreterare), ledamöterna Kurt Hultgren och Love Arbén samt suppleanterna Göran Alm och Per Dahl.

Höstgillet äger rum den 28 oktober.